

فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی؛ مطالعه‌ای مبتنی بر روش فراترکیب

مجید دارابی^۱

چکیده:

پژوهش، فرآیندی است که از طریق آن می‌توان درباره ناشناخته‌ها به جستجو پرداخت و نسبت به آن‌ها شناخت لازم را کسب کرد. در بین دو مأموریت اصلی دانشگاه‌ها، یعنی آموزش و پژوهش، متأسفانه نظام تعلیم و تربیتی دانشگاه‌های ما، یک نظام آموزشی است تا یک نظام علمی-پژوهشی؛ در حالی که اهمیت پژوهش‌های دانشگاهی و باور سیاست‌گذاران بر ضرورت این پژوهش‌ها بر کسی پوشیده نیست. از طرف دیگر، تحقق مأموریت‌های نظام آموزش عالی در ابعاد مختلف و از جمله پژوهش، متأثر از عوامل فراوان و متنوعی است. از بین این عوامل بی‌شمار و متنوع، عامل آموزشگر (هیات علمی)، از جمله مهم‌ترین آن‌ها به‌شمار می‌رود. کارکرد پژوهشی اعضای هیات علمی، در برگیرنده فعالیت‌های مختلف است. گستره وسیع این فعالیت‌ها، ابعاد مختلف رفتاری و عملکردی را از اعضای هیات علمی مطالبه می‌کند به‌علاوه این‌که، در هر دوره و هر دانشگاهی ضریب توجه و اهمیت این فعالیت‌ها هم متفاوت است و این موضوع در تصمیم‌گیری‌ها و تنظیم برنامه‌های مختلف دانشگاه و حتی در ارزیابی برنامه‌ها برای توسعه عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی و نیز مدیریت کیفیت آنها تأثیر گذار است. بر این اساس در این تحقیق، با بهره‌گیری از روش فراترکیب، سعی شده است که گستره فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی، در قالب روش فراترکیب، مورد پژوهش و بررسی قرار بگیرد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که ابعاد فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی در سه دسته: تولیدات علمی، پژوهش‌ورزی و مشارکت‌های علمی طبقه‌بندی می‌شوند.

واژگان کلیدی: فراترکیب، پژوهش، هیات علمی، تولیدات علمی، پژوهش‌ورزی و مشارکت‌های علمی

مقدمه

ما، یک نظام آموزشی است تا یک نظام علمی- پژوهشی (احمدیان، ۱۳۷۹) در حالی که اهمیت پژوهش‌های دانشگاهی و باور سیاست‌گذاران به ضرورت این پژوهش‌ها بر کسی پوشیده نیست. در کشورهای پیشرفته، دانشگاه را نهادی اجتماعی می‌دانند که مهم‌ترین شاخص آن، پژوهش است. (بختیاری، ۱۳۷۶)؛ دانشگاه‌های کشورهای، پیشرفته سعی می‌کنند که بین آموزش و پژوهش، ارتباط متقابلی ایجاد کنند. آموزش، از نتایج پژوهش‌های تغذیه می‌کند و بحث‌ها و پرسش‌های کلاسی، پژوهشگران را به تفکری دوباره در خصوص پرسش‌ها و فرضیه‌های مطروحه وا می‌دارد (یمینی دوزی سرخابی، ۱۳۷۸).

واضح است که با محور قرار دادن پژوهش و مبتنی ساختن آموزش عالی بر پژوهش، با هدف ایجاد روحیه خلاقیت و پژوهشگری و تبدیل آموزش‌های تکمیلی به یک چشمه تولید علم و گسترش دهنده مرزهای دانش، می‌توان تحول فرهنگی جامعه و سازمان‌ها را صورت داد (درخشانی، ۱۳۹۲).

تحقق مأموریت‌های نظام آموزش عالی در ابعاد مختلف و از جمله پژوهش، متأثر از عوامل فراوان و متنوعی است. از بین این عوامل بی‌شمار و متنوع، عامل آموزشگر (هیات علمی)، مهم‌ترین آن‌ها محسوب می‌شود. تا حدی که برخی، اعضای هیئت علمی یک دانشگاه را قلب آن دانشگاه یا موسسه آموزش عالی می‌دانند و یک دانشگاه یا دانشکده را دقیقاً به دلیل نوع اعضای هیئت علمی آن، خوب یا بد و اثر بخش یا غیر اثر بخش به شمار می‌آورند. بنابراین ماهیت

دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی مانند دیگر نظام‌های اجتماعی بر اساس سطح پیشرفت و نیازهای جامعه، مأموریت‌های^۱ مختلفی بر عهده دارند (جباری، ۱۳۹۳)؛ اگر چه این مأموریت‌ها ممکن است از جامعه‌ای به جامعه‌ای دیگر یا دانشگاهی به دانشگاه دیگر متفاوت باشد، ولی غالب صاحب‌نظران، سه مأموریت اصلی دانشگاه‌ها را شامل آموزش^۲، پژوهش^۳ و خدمات^۴ می‌دانند. هر یک از این مأموریت‌ها، اهمیت خاصی دارند. به گونه‌ای که بی‌توجهی به هر یک از آن‌ها ممکن است زیان‌های جبران‌ناپذیری برای جامعه به دنبال داشته باشد (معروفی، ۱۳۸۶)؛ از سه مأموریت یا کارکرد یاد شده؛ دو مأموریت آموزش و پژوهش، به‌طور خاص، مسئله‌ای است که همواره برای دانشگاه‌ها مطرح هستند (جباری، ۱۳۹۳). آموزش فرآیندی است که در آن فراگیر و آموزشگر، درگیر فعالیت‌های متقابل هستند و در یک محیط صمیمانه و با تفاهم، سعی می‌کنند که پدیده‌های عالم را بشناسند و بر دانایی‌ها و آگاهی‌های خویش بیفزایند (زمانی پور، ۱۳۸۷)؛ به نقل از درخشانی، ۱۳۹۲) پژوهش، فرآیندی است که از طریق آن می‌توان درباره ناشناخته‌ها به جستجو پرداخت و نسبت به آن‌ها شناخت لازم را کسب کرد (ضامنی و همکاران، ۱۳۹۰)؛ به نقل از همان).

علیرغم اهمیت هر دو فعالیت آموزش و پژوهش، متأسفانه نظام تعلیم و تربیتی دانشگاه‌های

¹ Missions

² Instruction

³ Research

⁴ Services

طورکلی سه هدف برای فراترکیب آورده شده است: یک) ساخت تئوری، دو) شرح تئوری و سه) توسعه مفهومی. فراترکیب، با فراهم کردن یک نگرش نظام‌مند برای محققان، از طریق ترکیب تحقیقات کیفی، مختلف به کشف موضوعات و استعاره‌های جدید و اساسی می‌پردازد و با این روش دانش جاری را ارتقاء می‌دهد و یک دید جامع و گسترده‌ای را نسبت به مسائل به وجود می‌آورد (بلالی شهواری، ۱۳۹۶). فراترکیب، مستلزم آن است که پژوهشگر، بازنگری دقیق و عمیقی انجام دهد و یافته‌های پژوهش‌های کیفی مرتبط را ترکیب کند. از طریق بررسی یافته‌های مقاله‌های اصلی پژوهش، پژوهشگران واژه‌هایی را آشکار و ایجاد می‌کنند که نمایش جامع‌تری از پدیده مورد مطالعه را نشان می‌دهد (سهرابی و همکاران، ۱۳۹۰). برای دستیابی به اهداف پژوهش، از روش هفت مرحله‌ای سندلوسکی و باروسو^۲ (رحمانی و همکاران، ۱۳۹۷) استفاده شده است:

گام اول، تنظیم سؤال پژوهش: برای تنظیم سؤال تحقیق از پارامترهای مختلفی مانند جامعه مورد مطالعه، چه چیزی، چه موقع و چگونگی روش استفاده می‌شود. در این پژوهش، این سؤال بنیادین مورد کنکاش قرار گرفت که: "عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی، شامل چه فعالیت‌هایی است؟"

گام دوم، مرور ادبیات تحقیق به صورت نظام‌مند: جامعه آماری این مطالعه شامل پژوهش-

و کیفیت یک دانشگاه یا موسسه آموزش عالی، در گرو کیفیت و توان علمی اعضای هیات علمی آن است (قلی فر و همکاران، ۱۳۸۹؛ به نقل از وثوقی فرد، ۱۳۹۳)، عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی هم در برگیرنده فعالیت‌های مختلف، و هم متأثر از عوامل مختلف است. از جمله فعالیت‌های پژوهشی می‌توان به نگارش کتاب، مقاله تا مشارکت در همایش‌ها، انجام پروژه‌های تحقیقاتی، مورد ارجاع و استناد قرار گرفتن و... اشاره کرد. گستره وسیع این فعالیت‌ها، ابعاد مختلف رفتاری و عملکردی را از اعضای هیات علمی مطالبه می‌کند. به علاوه این که در هر دوره و هر دانشگاهی، ضریب توجه و اهمیت این فعالیت‌ها هم متفاوت است. این موضوع در تصمیم‌گیری‌ها و تنظیم برنامه‌های مختلف دانشگاه‌ها و حتی در ارزیابی برنامه‌ها برای توسعه عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی و نیز مدیریت کیفیت آنها تاثیرگذار است. بر این اساس، در این تحقیق، با بهره‌گیری از روش فراترکیب، سعی می‌شود که گستره فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی، در قالب روش فراترکیب، مورد پژوهش و بررسی قرار بگیرد.

روش شناسی پژوهش

برای انجام پژوهش حاضر، از روش فراترکیب استفاده شده است. کاتالانو^۱ (۲۰۱۳) معتقد است که روش فراترکیب، فرآیند جستجو، ارزیابی، ترکیب و تفسیر مطالعات کمی یا کیفی در یک حوزه خاص است. به-

² Sandelowski and Barroso

¹ Catalano

هایی است که از جوانب و ابعاد مختلف به موضوع عملکرد و فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی پرداخته‌اند. بنابراین، برای گردآوری داده‌های پژوهش، در جریان مطالعه و در مرحله نخست، پژوهش‌های انجام شده با کلیدواژه‌های عملکرد پژوهشی، فعالیت‌های پژوهشی، شاخص‌های ارزیابی عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی در مراکز پایگاه اطلاعاتی جستجو شده است.

گام سوم، جستجو و انتخاب متون مناسب:

براساس جستجو در پایگاه اطلاعاتی در نهایت ۲۰ منبع استخراج و انتخاب شد.

گام چهارم، استخراج اطلاعات متون: در

پژوهش حاضر، اطلاعات پژوهش‌های انجام شده در عملکرد پژوهشی، فعالیت‌های پژوهشی، شاخص‌های ارزیابی عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی، در جدول شماره ۱ دسته‌بندی شدند. این جدول براساس نام نظریه پردازان، سال و مؤلفه‌های کلیدی اشاره شده، تنظیم شده است.

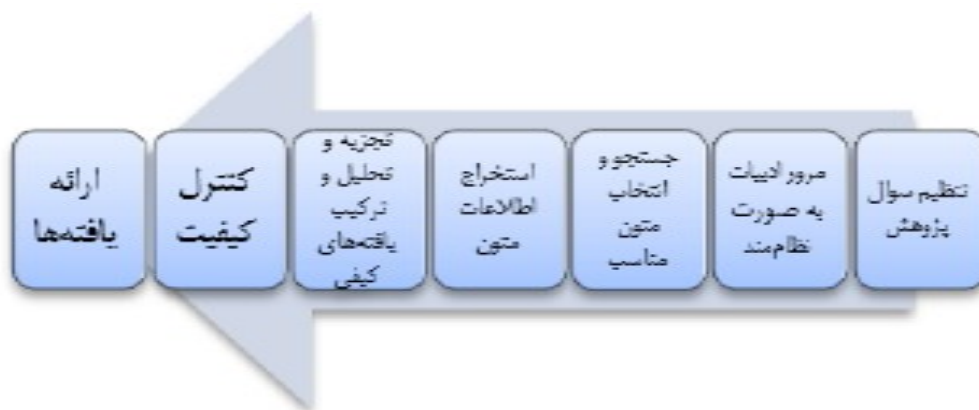
گام پنجم، تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌ها-

های کیفی: هدف فراترکیب، ایجاد تفسیری یکپارچه و جدید از یافته‌هاست. این روش برای

شفاف سازی مفاهیم، الگوها و نتایج در پالایش حالت‌های موجود دانش و ظهور مدل‌های عملیاتی و نظریه‌ها استفاده شده است. در مرحله تجزیه و تحلیل، پژوهشگر موضوعاتی را جستجو می‌کند که در میان مطالعات موجود در فراترکیب پدیدار شده‌اند. پس از شناسایی و مشخص شدن موضوع، پژوهشگر، یک نوع طبقه‌بندی ارائه می‌دهد که موضوع را به بهترین شکل توصیف کند. در این پژوهش، ابتدا تمامی مؤلفه‌های مربوطه شناسایی شده و به عنوان کدهای اولیه در نظر گرفته شدند و در گام‌های بعدی در قالب مفاهیم و مقولات (ابعاد) قرار گرفتند.

گام ششم، کنترل کیفیت: در این پژوهش، بررسی گسترده منابع و تلاش در جهت اولویت بندی و شناسایی دقیق مؤلفه‌ها برای حفظ کیفیت مطالعه مورد توجه قرار گرفته است:

-گام هفتم، ارائه یافته‌ها: در این مرحله از روش فراترکیب، یافته‌های حاصل از مراحل قبل ارائه شده است که در ادامه ذکر می‌شود. مراحل روش ذکر شده در شکل ۱ نشان داده شده است:



شکل ۱- مراحل روش فراترکیب

جدول ۱- پژوهش‌های انجام شده حوزه فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی

کد	محققان و سال	شاخص های شناسایی شده برای عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی
۱	ایرانمنش (۱۳۸۶)	طرح‌های پژوهشی، پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری، کارگاه‌ها، کتاب‌های منتشر شده، مقالات چاپ شده بین‌المللی و داخلی، مقالات پذیرفته شده در همایش‌ها و سمینارهای علمی بین‌المللی و کشوری، همایش‌ها و سمینارهای علمی بین‌المللی و داخلی
۲	اسداللهی (۱۳۸۶)	نسبت مقالات چاپ شده داخلی به کل اعضای هیات علمی، نسبت مقالات چاپ شده خارجی به کل اعضای هیات علمی، تعداد مقالات پذیرفته شده در همایش‌ها و سمینارهای علمی، تعداد کتاب‌های تألیف شده به کل اعضای هیات علمی، نسبت کتاب‌های ترجمه شده به کل اعضای هیات علمی، نسبت طرح‌های پژوهشی در دست انجام مستقل، به کل اعضای هیات علمی، نسبت طرح‌های مستقل خاتمه یافته به کل اعضای هیات علمی، نسبت طرح‌های پژوهشی در دست انجام مشترک با مؤسسات به کل اعضای هیات علمی، نسبت طرح‌های پژوهشی خاتمه یافته مشترک با مؤسسات به کل اعضای هیات علمی، تعداد پایان‌نامه‌های دفاع شده در مقطع کارشناسی ارشد، تعداد پایان‌نامه‌های دفاع شده در مقطع دکتری و تعداد رایانه‌های متصل به اینترنت در این بخش است.
۳	جمشیدی کوهساری (۱۳۸۸)	مقالاتی که در نشریات علمی دانشگاهی به‌وسیله عضو هیات علمی منتشر شده است، مقاله‌هایی که به کنفرانس‌ها و همایش‌ها ارائه شده و انتشار یافته است، تهیه گزارش فنی و انتشار آن (کتاب‌هایی که به‌وسیله اعضای هیات علمی منتشر شده اند).
۴	آیین نامه ارتقاء اعضای هیات علمی (شماره ۸۹/۱۵/۹/۸۷۲۷ مورخ ۸۹/۱۲/۳ وزارت علوم) ۱۳۸۹	کسب امتیازات تألیف کتاب، ترجمه کتاب، مقاله علمی - پژوهشی، مقاله علمی - ترویجی، شرکت در همایش بین‌المللی، شرکت در همایش ملی و منطقه‌ای، مجری طرح تحقیقاتی، همکاری طرح تحقیقاتی، عضویت در هیات تحریریه مجلات، استاد راهنما (کارشناسی ارشد)، استاد مشاور (کارشناسی ارشد)، استاد راهنما (دکتر)، استاد مشاور (دکتر)، جوایز و افتخارات
۵	(رضایی، ۱۳۸۹)	تألیف، ترجمه، نقد و داوری و ویراستاری کتاب، چاپ مقاله، راهنمایی مشاورت و داوری پایان نامه کارشناسی ارشد و دکتری، انجام پروژه تحقیقاتی ساخت یا ابداع آثار مرتبط با رشته علمی و امتیازها و جوایز ناشی از فعالیت‌های مذکور
۶	(رضایی، ۱۳۸۹)	مقالات نمایه شده علمی - پژوهشی، مقالات علمی - پژوهشی به ازای هر عضو هیات علمی تمام وقت، بودجه پژوهشی اعضای هیات علمی، مبالغ ریالی طرح های تحقیقاتی منعقد شده با بخش های صنعت و خدمات (برون دانشگاهی)، کتب تألیف و ترجمه‌ای، در آمد دانشگاه از فروش پژوهش و فناوری، تعداد سمینارها، کنفرانس و همایش های علمی بین المللی برگزار شده
۷	(رضایی، ۱۳۸۹)	کتاب تخصصی و غیر تخصصی تألیف شده، کتب تخصصی و غیر تخصصی ترجمه شده، تصحیح و تجدید چاپ کتب تخصصی و غیر تخصصی، نقد و داوری علمی کتب تخصصی و غیر تخصصی، نقد و داوری علمی کتب تخصصی و غیر تخصصی، ویراستاری کتب تخصصی و غیر تخصصی، مقالات چاپ شده در مجلات در ISI دارای ضریب تاثیر و فاقد ضریب تاثیر، مقالات چاپ شده در مجلات لاتین غیر ISI، مقالات چاپ شده در مجلات علمی پژوهشی مورد تأیید سازمان کنفرانس اسلامی ISC، مقالات چاپ شده در مجلات علمی پژوهشی مورد تأیید وزارت علوم، مقالات چاپ شده در مجلات علمی ترویجی مورد تأیید وزارت علوم، مقالات چاپ شده در سایر مجلات (علمی تخصصی، علمی مروری، علمی آموزشی و...)، مقالات چاپ شده در کنفرانس‌ها و همایش‌های علمی بین‌المللی، ملی و منطقه‌ای و داخلی و ارائه به صورت سخنرانی و پوستر، تعداد مقالات چاپ شده در روزنامه‌ها و جرائد کثیرالانتشار، پایان نامه‌های دکتری و کارشناسی ارشد راهنمایی شده توسط اعضای هیات علمی، پایان نامه‌های دکتری و کارشناسی ارشد مشاوره شده توسط اعضای هیات علمی، پایان نامه‌های دکتری و کارشناسی ارشد داور شده توسط اعضای هیات علمی، پروژهای تحقیقاتی برون و درون دانشگاهی، ساخت یا ابداع آثار مرتبط با رشته علمی که به ثبت ملی و بین‌المللی رسیده باشد، امتیازها (جوایز) کسب شده در جشنواره‌ها و همایش‌های بین‌المللی، ملی، منطقه‌ای و داخلی

کد	محققان و سال	شاخص های شناسایی شده برای عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی
۸	مظلومیان و همکاران (۱۳۸۹)	۱. تألیف یا تصنیف کتاب ۲. ترجمه کتاب ۳. مجری طرح تحقیقاتی خاتمه یافته ۴. همکاری در طرح تحقیقاتی خاتمه یافته ۵. چاپ مقاله در نشریات معتبر داخلی ۶. چاپ مقاله در نشریات معتبر خارجی ۷. چاپ ترجمه مقاله ۸. ارائه مقاله در مجامع بین‌المللی ۹. ارائه مقاله در مجامع علمی داخلی ۱۰. راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد ۱۱. بررسی، نقد و ویرایش علمی و ۱۲. تصحیح انتقادی کتاب. امتیازات اختصاص داده شده به آثار علمی اعضای هیات علمی نیز براساس جدول تخصیص‌امتیاز به آثار پژوهشی اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی جهت ارتقاء
۹	(حسین پور، ۱۳۹۰)	تألیف کتاب، ترجمه کتاب، مقاله علمی - پژوهشی، مقاله علمی - ترویجی، شرکت در همایش بین‌المللی، شرکت در همایش ملی و منطقه‌ای، مجری طرح تحقیقاتی، عضویت در هیات تحریریه مجلات، استاد راهنما (کارشناسی ارشد - دکترا)، استاد مشاور (کارشناسی ارشد - دکترا)، جوایز، افتخارات
۱۰	(شاوران، ۱۳۹۰)	تعداد انتشارات، تعداد کل مقالات، فصول کتاب‌ها یا کتاب‌های منتشر شده در طول یک دوره زمانی محاسبه شده و به عنوان مهم‌ترین شاخص‌ها در نظر گرفته می‌شوند
۱۱	(حسین پور، ۱۳۹۰)	کتاب منتشر شده، مقالات در مجلات، تعداد استناد به مقالات آنان، افتخارات و جوایز اندازه گرفته می‌شوند.
۱۲	(رخشانی، ۱۳۹۲)	تألیف مقالات علمی (علمی پژوهشی، علمی ترویجی، علمی مروری)، داخلی ISC یا خارجی ISI.NONE_ISI، انجام طرح‌های پژوهشی، تألیف و تصنیف کتاب، راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری
۱۳	(رخشانی، ۱۳۹۲)	تألیف مقالات علمی (علمی پژوهشی، علمی ترویجی، علمی مروری)، داخلی ISC یا خارجی ISI-NONE، انجام طرح‌های پژوهشی، تألیف و تصنیف کتاب، راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری
۱۴	(رخشانی، ۱۳۹۲)	مقاله پژوهشی (مجلات داخلی ISC)، مقاله پژوهشی (مجلات خارجی غیر ISI)، مقاله (ISI) مقاله غیر پژوهشی (مجلات داخلی)، مقاله ارائه شده در همایش خارجی، مقاله ارائه شده در همایش داخلی، تألیف کتاب، ترجمه کتاب، طرح پژوهشی، راهنمای پایان‌نامه، مشاوره پایان‌نامه
۱۵	(شمس مورکانی و همکاران، ۱۳۹۳)	تعداد طرح‌های پژوهشی اجرا شده یا در دست اجرا، میزان تألیف و ترجمه کتاب، میزان ارائه مقالات در کنفرانس‌های علمی، تعداد مقالات منتشر شده در مجلات معتبر علمی، تعداد جزوات درسی تهیه شده به وسیله اعضای هیات علمی، میزان قبول مسئولیت پایان‌نامه تحصیلی، سخنرانی در مجامع علمی، تعداد داوری پایان‌نامه، رساله، آشنایی با روش‌های مختلف تحقیق و انتقال آن به دانشجویان، توجه به علایق پژوهشی دانشجویان، آگاهی از پژوهش‌های روز، میزان علاقمندی به فعالیت‌های پژوهشی، میزان جذب کمک‌های مالی پژوهشی در چارچوب ارتباط با سایر مجامع علمی و حرفه‌ای توسط عضو هیئت علمی، ایجاد انگیزه و تشویق دانشجویان جهت پژوهش تعداد جوایز علمی دریافتی، میزان عضویت هیئت تحریریه در مجلات علمی پژوهشی داخلی و خارجی، عضویت در کمیته‌های برگزاری سمینارها و همایش‌های پژوهشی، میزان فعالیت در کمیته‌های علمی و عضویت در انجمن‌های علمی داخلی و خارجی
۱۶	(بختیاری و موسی خانی، ۱۳۹۴)	پروژه‌های پژوهشی انجام شده، اختراع یا اکتشاف ثبت شده در داخل یا خارج کشور، فهرست مقالات منتشر شده در مجلات علمی پژوهشی یا ISI، فهرست مقالات منتشر شده در سایر مجلات، فهرست مقالات کامل ارائه شده در کنفرانس‌های بین‌المللی (چاپ کامل در مجموعه مقالات کنفرانس)، فهرست مقالات کامل ارائه شده در کنفرانس‌های ملی (چاپ کامل در مجموعه مقالات کنفرانس)، فهرست خلاصه مقالات ارائه شده در کنفرانس‌های بین‌المللی (چاپ خلاصه مقالات در مجموعه مقالات کنفرانس)، فهرست خلاصه مقالات ارائه شده در کنفرانس‌های ملی (چاپ خلاصه مقاله در مجموعه مقالات کنفرانس)، طرح‌های تحقیقاتی خاتمه یافته درون دانشگاهی، طرح‌های تحقیقاتی خاتمه یافته برون دانشگاهی،

کد	محققان و سال	شاخص های شناسایی شده برای عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی
		فهرست و مشخصات کتب تألیفی یا تصنیفی منتشر شده، بررسی، نقد و ویرایش علمی کتاب، جوایز علمی دریافت شده است.
۱۷	(معصومی راد، ۱۳۹۵)	چاپ و پذیرش مقاله علمی - پژوهشی معتبر داخلی، چاپ یا پذیرش چاپ در نشریات معتبر ISI، چاپ و پذیرش مقاله علمی - ترویجی، ارائه مقاله در همایش های بین المللی (خارجی)، ارائه مقاله در همایش های بین المللی (داخلی)، ارائه مقاله در همایش های ملی، تألیف کتاب، ترجمه کتاب، انجام طرح های پژوهشی برون دانشگاهی، انجام طرح های پژوهشی درون دانشگاهی
۱۸	(معصومی راد، ۱۳۹۵)	تعداد مقالات علمی - پژوهشی، تعداد مقالات همایش های ملی و بین المللی داخلی و خارجی، تعداد طرح های خاتمه یافته درون و برون دانشگاهی و تعداد کتب تألیف و ترجمه شده، مقاله علمی - پژوهشی داخلی. مقاله منتشر شده در نشریات ای اس آی و تعداد پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکتری راهنمایی یا مشاوره شده مقاله علمی - ترویجی، مقاله ارائه شده در همایش های ملی تألیف کتاب طرح پژوهشی برون درون دانشگاهی
۱۹	(رمزدن ^۱ ، ۱۹۹۴)	تعداد انتشارات، تعداد کل مقالات، فصول کتاب ها یا کتاب های منتشر شده در طول یک دوره زمانی محاسبه شده و به عنوان مهم ترین شاخص ها در نظر گرفته می شوند
۲۰	(بلاک بورن و لارنس ^۲ ، ۱۹۹۵)	نتایج و محصولات پژوهش (از قبیل مقالات چاپ شده، فصل های نوشته شده یک کتاب و برنامه های نرم افزاری) و حاصل از دروندادهایی همچون رفتارهای پژوهشی (مانند نوشتن پایان نامه ها و مشارکت در طرح های پژوهشی) با توجه به زمان صرف شده در فعالیت تحقیق
۲۱	(مارتین ^۳ ، ۱۹۹۶)	تعداد انتشارات، تعداد ارجاعات کیفیت مجلاتی که مقالات در آن به چاپ رسیده و مرور و بررسی مقالات از سوی افراد صاحب نظر اشاره کرده است.

¹ Ramsden

² Blackburn & Lawrence

³ Martin

یافته های پژوهش

در ۳ مضامین فراگیر (تولیدات علمی، پژوهش-ورزی و مشارکت علمی) قرار داده شدند. پس از آن جهت اولویت‌بندی مضامین پایه استخراج شده، فراوانی پژوهش‌هایی که به مفاهیم مورد نظر اشاره کرده بودند، در قالب جدول و نمودار زیر نشان داده شده است:

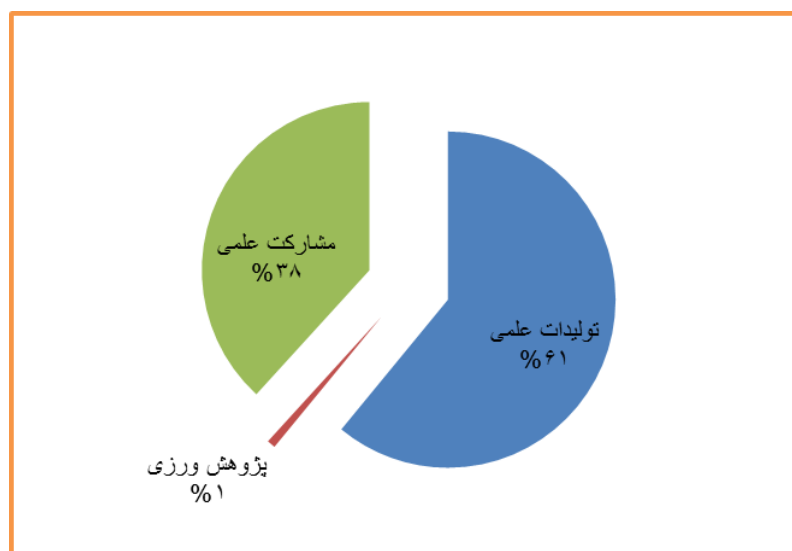
در این پژوهش از طریق تحلیل محتوا، تمامی کدهایی که به‌وسیله محققان مورد توجه قرار گرفته است، استخراج شده و در جدول شماره ۱ نشان داده شده‌اند. پس از آن، کدهای شناسایی شده در ۱۶ مضامین پایه طبقه‌بندی شده و سپس

جدول ۲- کدگذاری فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی براساس مطالعات انجام شده

مضامین فراگیر	مضامین پایه	کد مضامین پایه	مضامین پایه	مضامین فراوانی
۷۵	۲۰	۱،۲،۳،۴،۵،۶،۷،۸،۹،۱۰،۱۱،۱۲،۱۳،۱۴،۱۵،۱۶،۱۸،۱۹ ۲۱، ۲۰	تألیف، تصنیف، ترجمه، تصحیح، نقد، ویراستاری و.. کتاب یا فصولی از کتاب (تخصصی یا غیر تخصصی)	تولیدات علمی
	۱۹	۱،۲،۳،۴،۶،۷،۸،۹،۱۰،۱۱،۱۲،۱۳،۱۴،۱۵،۱۶،۱۸،۱۹ ۲۱، ۲۰	تدوین/ نگارش/ چاپ/ ترجمه مقاله: علمی - پژوهشی، علمی - ترویجی، علمی-مروری، علمی-آموزشی ISI.NONE_ISI, ISC	
	۱۴	۴،۶،۷،۸،۹،۱۲،۱۴،۱۵،۱۶،۱۷،۱۸، ۱،۲،۳	پذیرش مقاله به‌صورت پوستر یا ارائه مقاله/ سخنرانی (همایش، کنفرانس، سمینار، کمیته‌ها، جشنواره‌ها، کنگره در سطح بین‌المللی، ملی، منطقه‌ای)	
	۱۵	۱۳،۱۴،۱۵،۱۶،۱۷،۱۸،۲۰، ۷،۸،۹،۱۲، ۱،۲،۴،۵	مجری- همکار طرح /پروژه تحقیقاتی/پژوهشی (درون دانشگاهی/ برون دانشگاهی)	
	۵	۱،۵،۷،۱۶،۲۰	ساخت، ابداع، کشف، اختراع، تهیه آثار علمی (مرتبط با رشته و ثبت آن در سطح ملی/ بین-المللی)	
	۲	۳،۱۵	تهیه جزوات و گزارش‌های فنی	
۱	۱	۱۵	پژوهش ورزی (آشنایی با روش‌های مختلف تحقیق و انتقال آن به دانشجویان، توجه به علایق پژوهشی دانشجوی، آگاهی از پژوهش‌های روز، علاقمندی به فعالیت‌های پژوهشی، ایجاد انگیزه و تشویق دانشجویان جهت پژوهش)	پژوهش-ورزی
۴۷	۱	۱	شرکت/برگزاری کارگاه‌های علمی (در حوزه تخصصی)	مشارکت-های علمی
	۳	۴،۹،۱۵	عضویت علمی (در هیات تحریریه مجلات، کمیته-های علمی، عضویت در همایش، کنفرانس، سمینار، کمیته‌ها، کنگره، انجمن‌های علمی)	
	۱۳	۱،۲،۴،۵،۷،۸،۹،۱۲،۱۳،۱۴،۱۵،۱۸،۲۰	راهنمایی پایان‌نامه (ارشد/ دکتری)	
	۱۳	۱۳،۱۴،۱۵،۱۸،۲۰،۱،۲،۴،۵،۷،۸،۹،۱۲	مشاوره پایان‌نامه (ارشد/ دکتری)	

مضامین فراگیر	مضامین پایه	کد مضامین پایه	مضامین پایه	مضامین فراگیر
	۳	۵.۷.۱۵	داوری پایان نامه (ارشد/ دکتری)	
	۷	۱۵.۱۶، ۴.۵.۷.۹.۱۱	کسب جوایز و افتخارات علمی (در جشنواره‌ها، همایش‌ها، کمیته‌ها، سیمینارها، کنگره در سطح بین‌المللی، ملی، منطقه‌ای)	
	۲	۱۱.۲۱	مورد استنادها و ارجاعات قرار گرفتن و مرور و بررسی آثار به‌وسیله افراد صاحب نظر	
	۳	۵.۸.۱۶	مشارکت در نقد و بررسی پژوهش‌های علمی (آثار علمی در حوزه تخصصی)	
	۲	۶.۱۵	جذب منابع مالی (جذب کمک‌های مالی، بودجه پژوهشی در چارچوب ارتباط با سایر مجامع علمی و حرفه‌ای، خدمات، صنعت و..)	

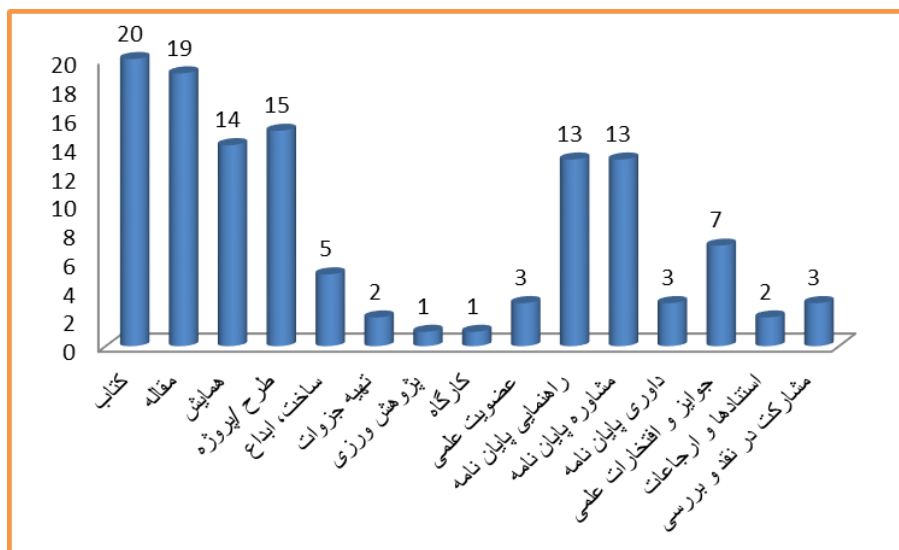
نمودار زیر رتبه‌بندی مضامین فراگیر فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی را نشان داده است:



نمودار ۱- رتبه بندی مضامین فراگیر فعالیت های پژوهشی اعضای هیات علمی

در نمودار زیر رتبه‌بندی مضامین پایه نشان داده شده است:

اطلاعات نمودار بالا نشان می‌دهد که تولیدات علمی، مهم‌ترین فعالیت پژوهشی اعضای هیات علمی است و بعد از آن، مشارکت‌های علمی از مهم‌ترین فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی است. در حالی که پژوهش‌ورزی برای اعضای هیات علمی، به عنوان جزوی از فعالیت‌های پژوهشی، آن چنان مورد توجه نیست.



نمودار ۲- رتبه بندی مضامین پایه فعالیت های پژوهشی اعضای هیات علمی

اما در کشور ما، به صورت درست و کاربردی چندان مورد توجه نیست و بیشتر از آن که به عنوان هدف برای بهره‌گیری و استفاده از نتایج آن برای حل و فصل مسائل و مشکلات انجام شود، در راستای استفاده وسیله‌ای برای ارتقاء و... اعضای هیات علمی مورد توجه قرار می‌گیرد. در این تحقیق، به این موضوع اساسی که اعضای هیات علمی در چه بعدی از فعالیت‌های پژوهشی درگیر شوند و در تحقیقات محققان کدام بعد، مورد توجه بیشتری است، پرداخته شده است. بر اساس نتایج این تحقیق: تولیدات علمی اعضای هیات علمی در آثار محققان، بیشتر برای عملکرد پژوهشی یا فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی مورد توجه قرار گرفته است. این تولیدات علمی شامل: تألیف، تصنیف، ترجمه، تصحیح، نقد، ویراستاری و... کتاب یا فصولی از کتاب (تخصصی یا غیر تخصصی) تدوین/نگارش/چاپ/ترجمه مقاله؛ علمی - پژوهشی، علمی - ترویجی، علمی-مروری، علمی-آموزشی ISC

همان‌گونه که مشاهده می‌شود مهم‌ترین فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی شامل: تألیف، تصنیف، ترجمه، تصحیح، نقد، ویراستاری و... کتاب یا فصولی از کتاب (تخصصی یا غیر تخصصی) و نیز تدوین/نگارش/چاپ/ترجمه مقاله؛ علمی - پژوهشی، علمی - ترویجی، علمی-مروری، علمی-آموزشی ISC، ISI.NONE_ISI می‌شوند. نکته دیگر این که در رتبه‌بندی مضامین پایه؛ غیر از مضامین راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه‌ها و جوایز و افتخارات علمی، مضامین در اولویت، در بعد تولیدات علمی قرار دارند؛

بحث و نتیجه گیری

یکی از ماموریت‌های مهم دانشگاه‌ها، پژوهش و تحقیق است که اعضای هیات علمی، این مهم را بر عهده دارند. این ماموریت علمی‌رغم اهمیت آن و بهره‌گیری‌های گسترده کشورهای پیشرفته از نتایج توجه به پژوهش‌ها و تحقیقات دانشگاهی،

، ISI.NONE_ISI؛ پذیرش مقاله بصورت پوستر یا ارائه مقاله/ سخنرانی(همایش، کنفرانس، سمینار، کمیته‌ها، جشنواره‌ها، کنگره در سطح بین‌المللی، ملی، منطقه‌ای) و مجری- همکار طرح/ پروژه تحقیقاتی/ پژوهشی(درون دانشگاهی/ برون دانشگاهی) می‌شوند. بعد از تولیدات علمی، در آثار محققان، مشارکت‌های علمی برای عملکرد پژوهشی یا فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی مورد توجه قرار گرفته است. این مشارکت، بیشتر در راستای راهنمایی و مشاوره پایان نامه‌ها (ارشد/ دکتری) و کسب جوایز و افتخارات علمی(در جشنواره‌ها، همایش‌ها، کمیته‌ها، سمینارها، کنگره در سطح بین‌المللی، ملی، منطقه- ای) است. پژوهش‌ورزی اعضای هیات علمی که اشاره به آشنایی با روش‌های مختلف تحقیق و انتقال آن به دانشجویان، توجه به علایق پژوهشی دانشجو، آگاهی از پژوهش‌های روز، علاقمندی به فعالیت‌های پژوهشی، ایجاد انگیزه و تشویق دانشجویان جهت پژوهش دارد به عنوان یک فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی چندان مورد توجه قرار نگرفته است. به نظر می‌رسد که در این بعد انتظارات و توقعاتی لحاظ شود.

منابع

۱. احمدیان، هادی (۱۳۷۹). نقش تحقیقات و آموزش در توسعه ملی، مجموعه مقالات دومین کنگره بین‌المللی و پنجمین کنگره سراسری همکاری‌های سه جانبه دولت، دانشگاه و صنعت برای توسعه ملی، تهران: دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی
۲. اسداللهی، زهره (۱۳۸۶). رتبه‌بندی گروه‌های علوم انسانی دانشگاه شهید باهنر کرمان. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی
۳. ایرانمنش، رضا (۱۳۸۶). رتبه‌بندی گروه‌های علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه‌های دولتی ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی
۴. آیین نامه ارتقاء اعضای هیأت علمی (شماره ۸۹/۱۵/۹/۸۷۲۷ مورخ ۸۹/۱۲/۳ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۵. بختیاری، صادق (۱۳۷۶). جایگاه پژوهش در آموزش عالی و نقش آن در توسعه اقتصادی-اجتماعی، مجموعه مقالات نخستین سمینار آموزش عالی در ایران، تهران: دانشگاه علامه طباطبایی
۶. بختیاری، ناصر و موسی خانی، محمد (۱۳۹۴). بررسی رابطه سرمایه فکری و عملکرد پژوهشی در میان اعضای هیأت علمی. نشریه علمی پژوهشی فناوری آموزش جلد ۱۰ شماره ۲ زمستان ۱۳۹۴
۷. بلالی شهواری، سجاد (۱۳۹۶). شناسایی و رتبه‌بندی شایستگی‌های کلیدی مدیران (مورد مطالعه: اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان سیستان و بلوچستان). کارشناسی ارشد دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشکده مدیریت و حسابداری
۸. جباری، لطفعلی (۱۳۹۳). طراحی الگوی ممیزی فرایندهای آموزشی و پژوهشی در دانشگاه شاهد، پایان نامه دکتری تخصصی دانشگاه تهران دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی. گروه مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی
۹. جمشیدی کوهساری، محبوبه (۱۳۸۸). بررسی الزامات استقرار نظام مدیریت کیفیت در حوزه پژوهشی دانشگاه اصفهان. پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی مدیریت آموزشی. دانشگاه اصفهان
۱۰. حسین پور، محمد (۱۳۹۰). بررسی عوامل بازدارنده و تسهیل‌کننده انجام پژوهش و رابطه آن با عملکرد پژوهشی اعضای هیأت علمی رشته‌های علوم انسانی دانشگاه‌های شهر اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد علوم تربیتی گرایش تحقیقات آموزشی. دانشگاه شهید چمران اهواز دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی
۱۱. درخشانی، مریم (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین عملکرد پژوهشی و آموزشی اعضای هیأت علمی (مطالعه موردی: دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان). پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی. گروه ترویج، ارتباطات و توسعه روستایی. دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان
۱۲. رحمانی، نیره؛ پورکریمی، جواد؛ دیالمه، نیکو؛ خنیفر، حسین (۱۳۹۷). مروری سیستماتیک بر رهبری حکمت‌محور: یک مطالعه فراترکیب. مجله مدیریت سازمان‌های دولتی دوره ۷، شماره ۱ (پیاپی ۲۵)، زمستان ۱۳۹۷، صفحه ۴۰-۲۷
۱۳. رخشانی، مریم (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین عملکرد پژوهشی و آموزشی اعضای هیأت علمی (مطالعه موردی: دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان) پایان نامه کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه زنجان
۱۴. رخشانی، مریم (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین عملکرد پژوهشی و آموزشی اعضای هیأت علمی (مطالعه موردی: دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان) پایان نامه کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه زنجان
۱۵. رضایی، علی محمد (۱۳۸۹). بررسی شاخص‌های ارزشیابی عملکرد گروه‌ها و دانشکده‌های علوم انسانی به منظور تدوین یک مدل ساختاری پایان نامه دکتری تخصصی دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

برخی ویژگی‌های دانشگاه‌های پژوهشی در چند کشور صنعتی، خلاصه مقالات اولین کنفرانس علمی بررسی مسائل پژوهشی کشور، تهران: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، مرکز تحقیقات علمی کشور.

24. Blackburn, R. T., & Lawrence, J. H. (1995). *Faculty at work: Motivation, expectation, satisfaction*. Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press.
25. Catalano, A., Patterns of Graduate Students' Information Seeking Behavior: A MetaSynthesis of The Literature. *Journal of Documentation*, 2013;69(2): 243-74
26. Martin, B. R. (1996); The Use of Multiple Indicators the Assessment of Basic Research; *Scientometrics*, Vol. 36, no. 3, pp. 43-362
27. Ramsden, P. (1994). Describing and explaining research productivity. *Higher ducation*, 28 (6),207-226
28. Sandelowski, M and Barroso, J. Toward a Meta Synthesis of Qualitative Findings on Motherhood in HIV-Positive Women. *Research in Nursing & Health*, Vol. 26, No. (2), PP.153-170,2008

۱۶. سهرابی، بابک؛ اعظمی، امیر؛ یزدانی، حمید رضا (۱۳۹۰). آسیب شناسی پژوهش‌های انجام شده در زمینه مدیریت اسلامی با رویکرد فرا ترکیب. چشم انداز مدیریت دولتی. ش ۶؛ ۹-۲۴

۱۷. شاوران، سید حمیدرضا (۱۳۹۰). تحلیل روابط چندگانه میان اعتماد، خودکارآمدی و عملکرد پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های منتخب دولتی شهر اصفهان. پایان‌نامه‌ی دکتری رشته ی مدیریت آموزشی. دانشگاه اصفهان دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی گروه علوم تربیتی
۱۸. شمس مورکانی، غلامرضا؛ فتح آبادی جلیل، زنگنه، فاطمه (۱۳۹۳). طراحی الگوی ارزیابی عملکرد اعضای هیات علمی، اولین کنفرانس ملی ارزیابی کیفیت در نظام دانشگاهی شماره مقاله ۱۱۵۲ تهران دانشگاه صنعتی شریف. اردیبهشت ۱۳۹۳
۱۹. مظلومیان، سعید؛ زندی مهر، هوشنگ؛ رستگار، احمد (۱۳۸۹). بررسی و مقایسه عوامل مؤثر بر فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی علوم پایه و علوم انسانی دانشگاه پیام نور استان فارس. نامه آموزش عالی. سال سوم، شماره دوازدهم، زمستان ۱۳۸۹
۲۰. معروفی، یحیی (۱۳۸۶). تبیین عوامل مؤثر بر کیفیت آموزش در دانشگاه‌ها و طراحی الگوی مناسب برای ارزشیابی آن. پایان نامه دکتری تخصصی (PhD) در رشته علوم تربیتی - برنامه ریزی درسی؛ دانشگاه تربیت معلم - تهران، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی
۲۱. معصومی راد، رضا (۱۳۹۵). تاثیر رفتار اطلاع یابی بر عملکرد پژوهشی اعضای هیات علمی دانشگاه گیلان. مطالعات فرهنگ - ارتباطات سال ۱۷ شماره ۳۳
۲۲. وثوقی فرد، رقیه (۱۳۹۳). نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی جدیدالورود دانشگاه مازندران. پایان‌نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته برنامه‌ریزی آموزشی؛ دانشکده علوم انسانی دانشگاه مازندران.
۲۳. یمینی دوزی سرخابی، محمد (۱۳۷۸). پژوهش‌های دانشگاهی یا دانشگاه‌های پژوهشی - تحلیل

